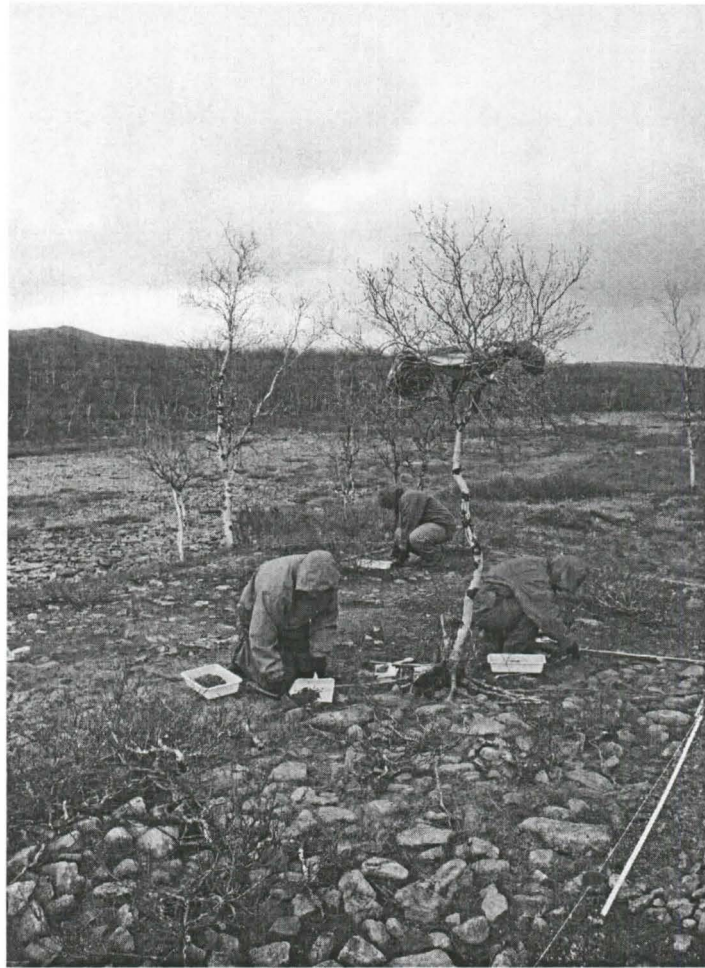

ARKIOL.05.143/11.8.2006

M

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2

KIVIKAUTISEN LEIRIPAIKAN KAIVAUS

Mikael A. Manninen 2004

Sisällys

Arkistotietoja	2
Johdanto	3
Kaivauspaikan sijainti ja maastotiedot	3
Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät	4
Tutkimustulokset	6
Karttaluettelo	8
Näyteluettelo	8
Negatiiviluettelo	8
Diapositiiviluettelo	9

Kuvataulut 1-6

Kartat 1-8

Liitteet

Radiohiiliajoitustulos, H. Jungner

Osteologinen analyysi, E. Lahti

Arkistotietoja

KUNTA:	Utsjoki
ALUE:	Paistunturin erämaa
KOHDE:	Mávdnaávži 2
MAANOMISTAJA:	Metsähallitus
SIJAINTI:	PK 3914 01 + 3912 10 TUODDAR-MAVDNA (Helsinki 1975)
	x = 7 735 97
	y = 3 469 01
	z = n. 324 m mpy
AIEMMAT TIEDOT:	Valtonen, T. 1999 <i>Utsjoen Paistunturien inventointi 6.6. - 28.6. ja 9.8. - 26.8.1999</i> . Inventointikertomus Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.
	Manninen, M. A. & Valtonen, T. 2002: Havaintoja esihistoriallisesta kvartsin käytöstä Utsjoen Paistunturissa. <i>Muinaistutkija</i> 1/2002: 35—44.
AIEMMAT LÖYDÖT:	KM 32590: 1–9
LÖYDÖT:	KM 34675: 1–523
KARTAT:	Ks. karttaluettelo s. 8
KUVAT:	Ks. kuvaluettelo s. 8–10 ja kuvataulut 1–6.

Johdanto

Mávdnaávži 2:n kaivaukset olivat osa Utsjoen Paistunturin erämaa-alueeseen keskittyvää Báišduottar – Paistunturi -projektia. Kaivauksen johtajana toimi FM Mikael A. Manninen, piirtäjänä FM Taarna Valtonen ja tutkimusavustajina Fil. yo Esa Hertell, HuK Hanna Suisto, Fil. yo Miikka Tallavaara ja HuK Meri Varonen. Kaivausajankohta oli 10.–18.6. 2004. Kohde löytyi vuonna 1999 Báišduottar – Paistunturi -projektin muinaisjäännösinventoinnissa (Valtonen 1999).

Kaivauspaikan sijainti ja maastotiedot

Mávdnaávži 2 sijaitsee Mávdnaávži nimisessä jokilaaksossa. Laakson keskellä virtaa lounaasta koilliseen kapea Mávdnaávžijohka, jonka kivikkoisen leventymän etelärannalla kohde sijaitsee (ks. peruskarttaote ja yleiskartta, kartat 2 ja 3). Noin neljän kilometrin päässä kohteesta koilliseen Mávdnaávžijohka laskee Njiljohkaan, joka tästä yhtymäkohdasta noin seitsemän kilometriä lounaaseen laskee Tenojokeen (ks. GT-karttaote, kartta 1).

Kaivauskohde sijaitsee Mávdnaávžijohkan etelärannalla, noin 324 metrin korkeudella merenpinnasta. Kohteen läheisyydessä jokilaaksossa kasvaa tunturikoivuja ja äärimmäisen harvalukuisina yksittäisiä mäntyjä, mutta muuten ympäristö on puutonta ylätunturia. Kasvillisuus alueella koostuu pääosin vaivaiskoivusta, katajasta, variksenmarjasta, heinistä, jäkälistä ja sammalista. Kivikkoisen, noin 40 metriä leveän jokiuoman ylittäminen kohteen kohdalta kuivin jaloin ei tuota ainakaan kesäaikaan vaikeuksia. Vain noin 100 metriä kohteesta ylävirtaan ja vastaavasti noin 100 metriä

kohteesta alavirtaan joki kuitenkin kapenee ja syvenee muutaman metrin levyiseksi ja noin metrin syvyiseksi uomaksi.

Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät

Koska kohde sijaitsee Paistunturin erämaa-alueella erityisen eroosioherkällä alueella, oli avattavan kaivausalueen laajuudella tiettyjä rajoitteita. Eroosiota pyrittiin mahdollisuuksien mukaan välttämään ja avattava alue pitämään mahdollisimman pienenä. Kohteen summittaiset rajat pääteltiin maanpinnalle näkyvistä tuulieroosion ja poropolun paljastamista iskoskeskittymistä (kartta 4) ja kaivaus pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman pitkälti kohteen todellisia rajoja noudattaen.

Kaivauksella käytettiin vaaituskojetta kiintopisteeseen suhteutettujen vaaituslukujen mittaamiseen ja yleiskartan tekoon. Kiintopisteen korkeudeksi määrättiin 50,00, johon vaaituslukemat kaivausalueella suhteutettiin. Kiintopisteen korkeutta merenpinnasta ei mitattu, sillä lähimmät valtakunnallisen kiintopisteet sijaitsevat erämaa-alueen rajalla Tenon varressa, eikä kohteen tarkan korkeuden mittaamista pidetty tarpeellisena, koska kohde ei ole ollut rantasidonnainen. Kaivausalueen koordinaatistoa ei myöskään sidottu valtakunnalliseen koordinaatistoon vaan kohteelle luotiin oma joenrantatöyrästä noudattava koordinaatistonsa.

Kaivaus aloitettiin mittaamalla maastoon 76 neliömetrin suuruinen alue, johon kohteen otaksuttiin osuvan maanpinnalla näkyneen löytötiheyden perusteella. Maanpinnalla olleet löydöt mitattiin paikalleen ja kerättiin talteen (löytöluettelossa krs. -1). Kaivausalueen pinta piirrettiin tasokarttaan (Taso 0), jotta eroosion paljastamat kohdat ja pääpiirteissään alueen kasvillisuus saatiin dokumentoitua (kartta 4).

Tämän jälkeen koko 76 neliömetrin alueelta poistettiin turvekerros kaivauslastoilla niistä kohdista, joissa eroosion monin paikoin paljastama mineraalimaa ei ollut vielä näkyvissä. Turvekerroksen paksuus alueella oli n. 0–4 cm. Löytöjen määrä turvekerroksessa oli siinä määrin suuri, että turve poistettiin 25 x 25 cm ruuduissa ja turpeeseen kiinnittynyt maa-aines seulottiin pyöreäsilmäisillä seuloilla, joiden reikien

halkaisija on 4 millimetriä. Turvekerroksen (krs. 0) löydöt pyrittiin kuitenkin jo turvetta poistettaessa mittaamaan tarkasti paikalleen ja vain seulasta tulleet löydöt merkittiin 25x25 cm kokoisen ruudun tarkkuudella. Turpeen poistamisen jälkeen alue valokuvattiin (ks. kuvataulut), mutta sitä ei piirretty. Alueella ollut pienehkö tunturikoivu sekä suuremmat vaivaiskoivut jätettiin myös paikoilleen eroosion hidastamiseksi.

Turpeenpoiston jälkeen kaivausalueen sijoitus todettiin onnistuneeksi ja sen joenpuoleisesta reunasta kyettiin rajaamaan pois 24 löydötöntä neliometriä niin, että loppuun kaivetun alueen laajuudeksi tuli 52 m². Löydöt vähenivät selkeästi kaivausalueen reunoja kohti eikä myöskään eroosion rikkomasta maaperästä havaittu löytöjä kaivausalueen ulkopuolelta - yhtä aivan sen reunan vierestä löydettyä fragmenttia lukuun ottamatta.

Turvekerroksen poistamisen jälkeen kaivettiin 52 m² varsinaista löytökerrosta (krs.1), jonka paksuus oli noin 2–4 cm. Kaivausta jatkettiin lastoilla 25 x 25 cm ruuduissa ja kaivettu maa myös seulottiin (silmäko 4mm) näissä yksiköissä. Löydöt pyrittiin kuitenkin dokumentoimaan jo kaivettaessa, jolloin halkaisijaltaan noin 10 cm kokoiselta alueelta tulleet löydöt saivat aina saman koordinaattilukeman kyseisen alueen keskeltä. Näin ollen yksittäisen artefaktin löytökoordinaatit heittäivät alkuperäisestä enintään 5 cm kaivaessa havaittujen ja 18 cm seulasta löytyneiden artefaktien kohdalla.

Maaperä kaivetulla alueella oli kivikkoista moreenia eikä siinä kaivettaessa havaittu huomattavia rakenteita tai värjäytymiä. Kaikki kaivausalueella olleet kivet pyrittiin työn aikana dokumentoimaan kaivauskarttaan. Kivisestä maaperästä johtuen kaivaessa vastaan tulleet pikkukivet jouduttiin kuitenkin poistamaan dokumentoimatta. Poikkeuksellisia tiiviissä maaperässä erottuivat vain tulisijanpaikaksi tulkittu palaneen maan keskittymä ja sen yhteydessä ollut pieni palaneen luun ja hiilen sekainen kuoppa, sekä toinen epäselvempi palaneen maan keskittymä, jonka senkin oletettiin olleen pienen tulisijan paikka. 2-4 cm paksun löytökerroksen kaivamisen jälkeen syntynyt taso puhdistettiin, piirrettiin (kartta 5) ja valokuvattiin (ks. kuvataulut).

Hyvin ohuen löytökerroksen takia pääosalla kaivausaluetta taso 1 muodostui myös kaivauksen pohjatasoksi (kartat 5 ja 7). Ainoastaan ruudut 110-112/504-506, jossa

löytöjä ja hiiltä sisältänyt palanut maa jatkui syvemmälle, kaivettiin viiden sentin kerroksena (krs. 2) seuraavaan tasoon (kartta 6, kuvat), minkä jälkeen alueen keskivaiheilla sijainnut palanutta luuta ja hiiltä sisältänyt ”luukuoppa” kaivettiin yksikkönä pohjaan (löytöluettelossa krs. 3). Ruutujen 110-112/504-506 kattaman palaneen ”liesialueen” erilaisista värjäytymistä otettiin yhteensä viisi maanäytettä (luettelo s. 8). Lopuksi kaivauksen pohja vaaittiin (kartta 7) ja alue entisöitiin mahdollisimman lähelle ennen kaivauksen alkua vallinnutta tilannetta.

Tutkimustulokset

Kaivauksissa saatiin talteen kaikkiaan 2750 löytöä. Aineisto koostuu kvartsiesineistä ja iskoksista sekä kvartsibipolaariytimistä, serti-iskoksista ja esineistä, kvartsiittiesineistä ja -iskoksista sekä yhdestä hohkakiviesineestä, palaneesta luusta ja punamultakokkareista. Löytöaineistossa huomiota kiinnittävät etenkin serti ja hohkakivi, jotka ovat tyypillisesti Jäämeren rannikon raaka-aineita. Serttiesineistössä vallitsevat viistoteräiset nuolenkärjet sekä niiden katkelmat, kvartsista ja kvartsiitista on sen sijaan valmistettu lähinnä kaapimia. Löytöryhmistä kvartsi ja kvartsiitti keskittyivät kaivausalueen länsireunaan ja serti puolestaan itäreunaan. Kaivausten löytöaineiston eri löytöryhmien määrät on esitetty taulukossa 1.

Löytöryhmä	Krs. -1	Krs. 0	Krs. 1	Krs. 2	Krs.3/”luukuoppa”	Yhteensä
Harmaa serti	12 kpl / 4 g	116 kpl / 42 g	567 kpl / 86,6 g	18 kpl / 2,4 g	4 kpl / 2,2 g	717 kpl / 137,2 g
Musta serti		1 kpl / 0,9 g				1 kpl / 0,9 g
Kvartsi	26 kpl / 36,7 g	62 kpl / 112,7 g	95 kpl / 126,6 g	1 kpl / 0,1 g		184 kpl / 276,1 g
Kvartsiitti	7 kpl / 9,3 g	4 kpl / 4,3 g	17 kpl / 46,2 g			28 kpl / 59,8 g
Hohkakivi	1 kpl / 4,9 g					1 kpl / 4,9 g
Palanut luu			51 kpl / 2,4 g	570 kpl / 33,9 g	1171 kpl / 45,6 g	1792 kpl / 81,9 g
Punamulta			73 kpl / 0,2 g			73 kpl / 0,2 g

Taulukko 1. Löytöjen määrät löytöryhmittäin eri kerroksissa.

Taulukossa näkyvä kvartsin ja kvartsiitin suhteellisesti suurempi osuus pintakerroksissa verrattuna sertiin johtuu suurilta osin eroosion eriasteisesta etenemisestä kaivausalueen

eri osissa, minkä seurauksena kaivausalueen länsipäässä ei ollut juurikaan varsinaista turvekerrosta. Palanut luu on puolestaan kaikki peräisin yhdestä pienialaisesta kuopasta. Eri löytöryhmien muodostamien selkeiden keskittymien perusteella voidaan hyvällä syyllä olettaa kaikkien löytöjen kuuluvan yhteen ja samaan käyttövaiheeseen.

Löytöjen tarkkojen sijaintitietojen rekisteröiminen ja kivien kattava dokumentointi osoittautuivat oikeiksi ratkaisuiksi viimeistään jälkityövaiheessa. Tällöin kävi ilmeiseksi, että löydöt selkeästi keskittyivät oletettujen tulisijojen ympärille. Samalla myös paljastui, että kaivausvaiheessa yhtenäiseltä ja tasaiselta vaikuttaneesta kivikosta on varjostamalla suurikokoisimmat kivet mahdollista saada esiin kivikkoon raivattu asumuksen pohja (Kartta 8).

Asumuksen sisällä olleen tulisijanpaikan yhteydessä olleesta kuopasta löytynyt palanut luu antoi sille myöhäismesoliittisen ajoituksen (6455 ± 50 BP, 5510–5310 cal BC, Hela 963) (OxCal 3.10) (Liite 1). Analyysissä on lisäksi selvinnyt, että kaikki tunnistettavat luufragmentit aineistossa ovat peräisin peurasta (*Rangifer tarandus*) (Liite 2, Lahti 2004) ja liedestä saatu hiilinäyte on määritetty männyksi (*Pinus sylvestris*) (Tuuli Timonen 2004, suullinen tiedonanto).

Yhteenveto

Löytöaineiston, kohteen sisäisen rakenteen ja analyysitulosten perusteella kohde Mávdnaávži 2 on pienialainen myöhäismesoliittinen leiripaikka, jonka käyttäjillä on ollut yhteyksiä Jäämeren rannikolle. Kohde on nyt kaivaustutkimuksin tutkittu käytännössä kokonaan.

Helsingissä 18.12. 2004,

Mikael A. Manninen

Utsjoki Mávdnaávži 2, Mikael A. Manninen 2004

Karttaluettelo

Kartta 1: GT-karttaote

Kartta 2: Peruskarttaote 3914 01 + 3912 10 TUODDAR-MAVDNA

Kartta 3: Yleiskartta, 1:500

Kartta 4: Taso 0 ja pintavaaituskartta, 1:50

Kartta 5: Taso 1, 1:50

Kartta 6: Yksityiskohtakartta ruuduista 110-112/504-506. Tasot 1 ja 2, 1:25.

Kartta 7: Pohjavaaituskartta, 1:50

Kartta 8: Löytöjen levintä ja rakenteet kohteella Utsjoki Mávdnaávži 2

Näyteluettelo

1. Hiilinäyte ”luukuopan” reunasta. X 111,4 Y 505,3,Z 3. krs.
2. Hiilinäyte likamaasta. X 111,4 Y 505,05 Z 3. krs.
3. Hiilinäyte ”luukuopasta” X 111,38 Y 504,95 Z 3. krs.
4. Maanäyte ”luukuopan” reunasta. X 111,40 Y 503,30 Z 3. krs.
5. Maanäyte punamultaläikästä. X 110,60 Y 504,45 Z 1. krs.
6. Maanäyte tuhkansekaisesta hiekasta. X 111 Y 505,15 Z 2. krs.
7. Maanäyte ”luukuopasta”. X 111 Y 505 Z 2. krs.
8. Maanäyte likamaasta. X 111,125 Y 504,875 Z 2. krs.

Negatiiviluettelo

KODAK 5052 TMX, 24x36.

Kuva 1. (2) Pintavaaitusta. Kuvassa oikealta Esa Hertell, Miikka Tallavaara, Taarna Valtonen, Hanna Suisto, Meri Varonen. Kuvattu luoteesta koilliseen.

Kuva 2. (3) Lähikuva pintalöydöstä. Valkoisen nuolenkärjen kantakatkelma (KM 34675: 5).

Kuva 3. (6) Yleiskuva kaivausalueen pinnasta ennen kaivausta. Kuvattu lounaasta kaakkoon.

Kuva 4. (14) Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen lounaispää. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 5. (15) Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen keskiosa. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 6. (16) Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen koillisosa. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 7. (17). Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen koillisosa. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 8. (18) Esa Hertell seuloo.

Kuva 9. (20) Ensimmäistä kerrosta kaivetaan. Kuvassa edestä Taarna Valtonen, Miikka Tallavaara, Esa Hertell, Hanna Suisto, Meri Varonen.

- Kuva 10. (21) Ensimmäistä kerrosta kaivetaan. Kuvassa oikealta Meri Varonen, Taarna Valtonen, Hanna Suisto. Kuvattu etelästä pohjoiseen.
- Kuva 11. (23) Taso 1. Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506. Kuvattu lounaasta koilliseen.

AGFA APX100, 24x36

- Kuva 12. (1) Taso 1. Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506. Kuvattu luoteesta.
- Kuva 13. (9) Taso 1, osa 1. Kuvattu kaakosta kohti jokea.
- Kuva 14. (10) Taso 1, osa 2. Kuvattu kaakosta kohti jokea.
- Kuva 15. (11) Taso 1, osa 3. Kuvattu kaakosta kohti jokea.
- Kuva 16. (12) Taso 1, osa 4. Kuvattu kaakosta kohti jokea.
- Kuva 17. (13) Palaneen maan alue ruudussa 103/503 pohjaan kaivettuna.
- Kuva 18. (14) Taso 1 kaivausalueen kaakkoispäässä. Kuvattu luoteesta.
- Kuva 19. (19) Taso 1, osa 5. Kuvattu kaakosta.
- Kuva 20. (20) Taso 1, osa 6. Kuvattu kaakosta.
- Kuva 21. (21) Taso 1, osa 7. Kuvattu kaakosta.
- Kuva 22. (23) Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506 pohjaan kaivettuna.
- Kuva 23. (25) Kaivausalue entisöitynä. Kuvattu etelästä.

Diapositiiviluettelo

FUJI RA-682, 24x36

- Kuva 24. (36) Lähikuva pintalöydöistä. Kvartsikeskittymä ruudussa 104/504.
- Kuva 25. (E) Pintavaaitusta. Kuvattu luoteesta koilliseen.

FUJI RA-657, 24x36

- Kuva 26. (3) Yleiskuva kaivausalueen pinnasta ennen kaivausta. Kuvattu lounaasta kaakkoon.
- Kuva 27. (6) Ryhmäkuva. Oikealta: Mikael A. Manninen, Taarna Valtonen, Meri Varonen, Miikka Tallavaara, Hanna Suisto. Edessä Esa Hertell. Kuva: Isak Hj. Guttorm.
- Kuva 28. (20) Kaivausalue turpeenpoiston jälkeen. Kuvattu idästä länteen.
- Kuva 29. (21) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.
- Kuva 30. (22) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.
- Kuva 31. (23) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.
- Kuva 32. (24) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.
- Kuva 33. (25) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.
- Kuva 34. (26) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.
- Kuva 35. (27) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.

Kuva 36. (28) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.

Kuva 37. (29) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.

Kuva 38. (30) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.

Kuva 39. (31) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.

Kuva 40. (32) Kuvat 21–32 Taso 0 kuvattuna osissa lähtien kaivausalueen itäisimmistä ruuduista.

FUJI RA-657 (2), 24x36

Kuva 41. (17) Kerrosta 1. kaivetaan. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 42. (31) Taso 1. Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 43. (35) Taso 1. Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506. Kuvattu luoteesta kaakkoon.

Kuva 44. (36) Taso 1. Yksityiskohta palaneesta maasta ruuduissa 110-112/504-506.

FUJI RA-657 (3), 24x36

Kuva 45. (25) Taso 1, kivikkoa. Kuvattu kaakosta kohti jokea.

Kuva 46. (28) Palaneen maan aluetta ruuduissa 110-112/504-506 kaivetaan, kerros 2. Kuvattu luoteesta.

Kuva 47. (31) Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506 pohjaan kaivettuna.

FUJI RA-657 (4), 24x36

Kuva 48. (8) Kaivausaluetta entisöidään.

Kuva 49. (16) Kaivausalue entisöitynä.

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2
Mikael A. Manninen 2004

Kuva 3. Yleiskuva kaivausalueen pinnasta ennen kaivausta. Kuvattu lounaasta kaakkoon.

Kuva 2. Lähikuva pintalöydöstä. Valkoisen nuolenkärjen kantakatelma (KM 34675: 5).

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2
Mikael A. Manninen 2004

Kuva 4. Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen lounaispää. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 5. Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen keskiosa. Kuvattu lounaasta koilliseen.

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2
Mikael A. Manninen 2004

Kuva 6. Kaivausalueen pintaa turpeenpoiston jälkeen. Alueen koillisosa. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 9. Ensimmäistä kerrosta kaivetaan. Kuvassa edestä Taarna Valtonen, Miikka Tallavaara, Esa Hertell, Hanna Suisto, Meri Varonen.

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2
Mikael A. Manninen 2004

Kuva 11. Taso 1. Palaneen maan alue ruuduissa 110-112/504-506. Kuvattu lounaasta koilliseen.

Kuva 14. Taso 1, osa 2. Kuvattu kaakosta kohti jokea.

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2
Mikael A. Manninen 2004

Kuva 17. Palaneen maan alue ruudussa 103/503 pohjaan kaivettuna.

Kuva 20. Taso 1, osa 6. Kuvattu kaakosta

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2
Mikael A. Manninen 2004

Kuva 48. Kaivausaluea entisöidään.

Kuva 23. Kaivausalue entisöitynä. Kuvattu etelästä.

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2

Mikael A. Manninen 2004

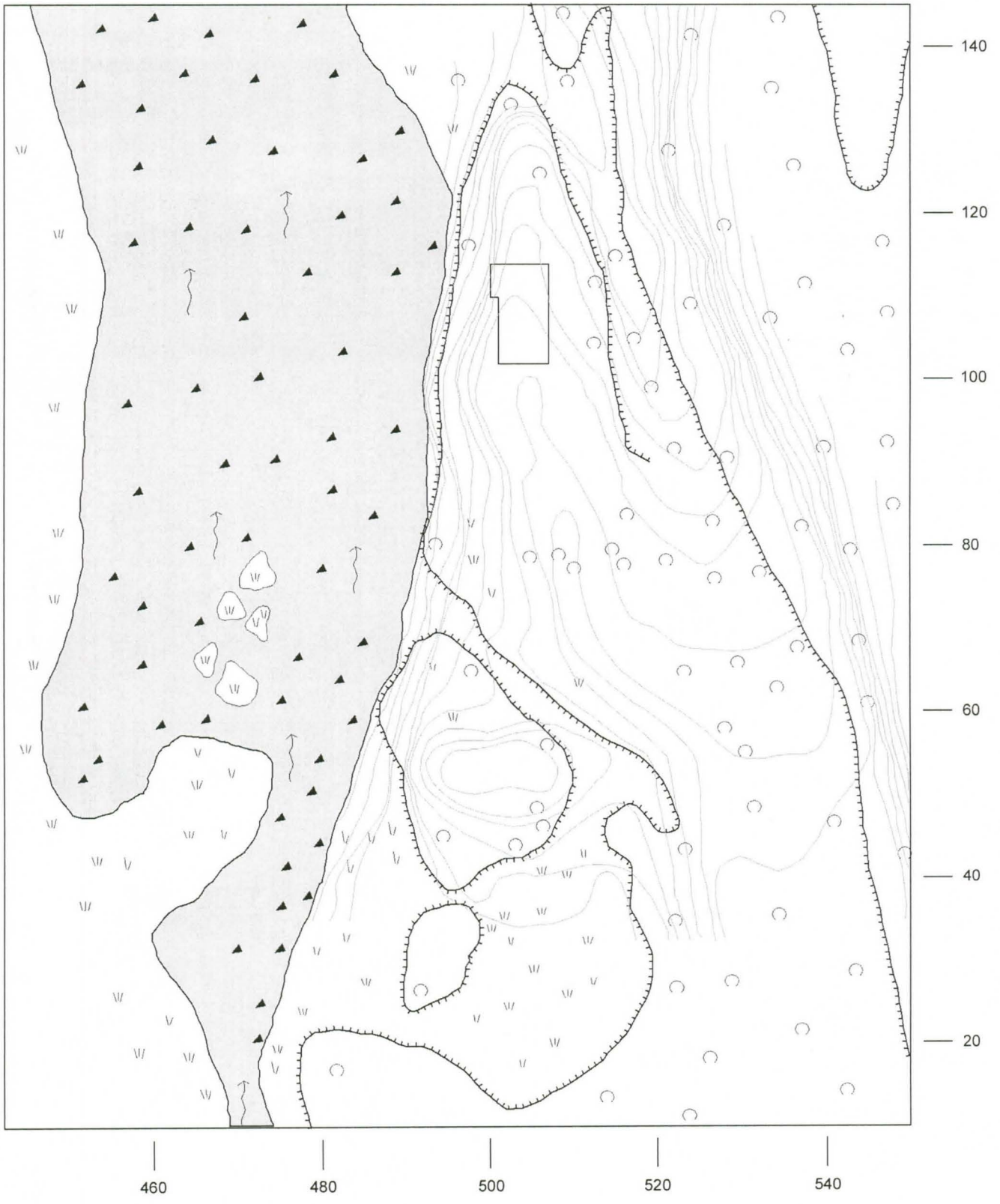
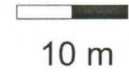
Yleiskartta 1:500 (Pienennys 71%)

Piirt. M.A.Manninen & E. Hertell

15.-18.6.2004

- W Heinää
- ▲ Kivikko
- ⊔ Törmän reuna
- Koivu
- Tutkittu alue
- Korkeuskäyrät 20 cm välein

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2

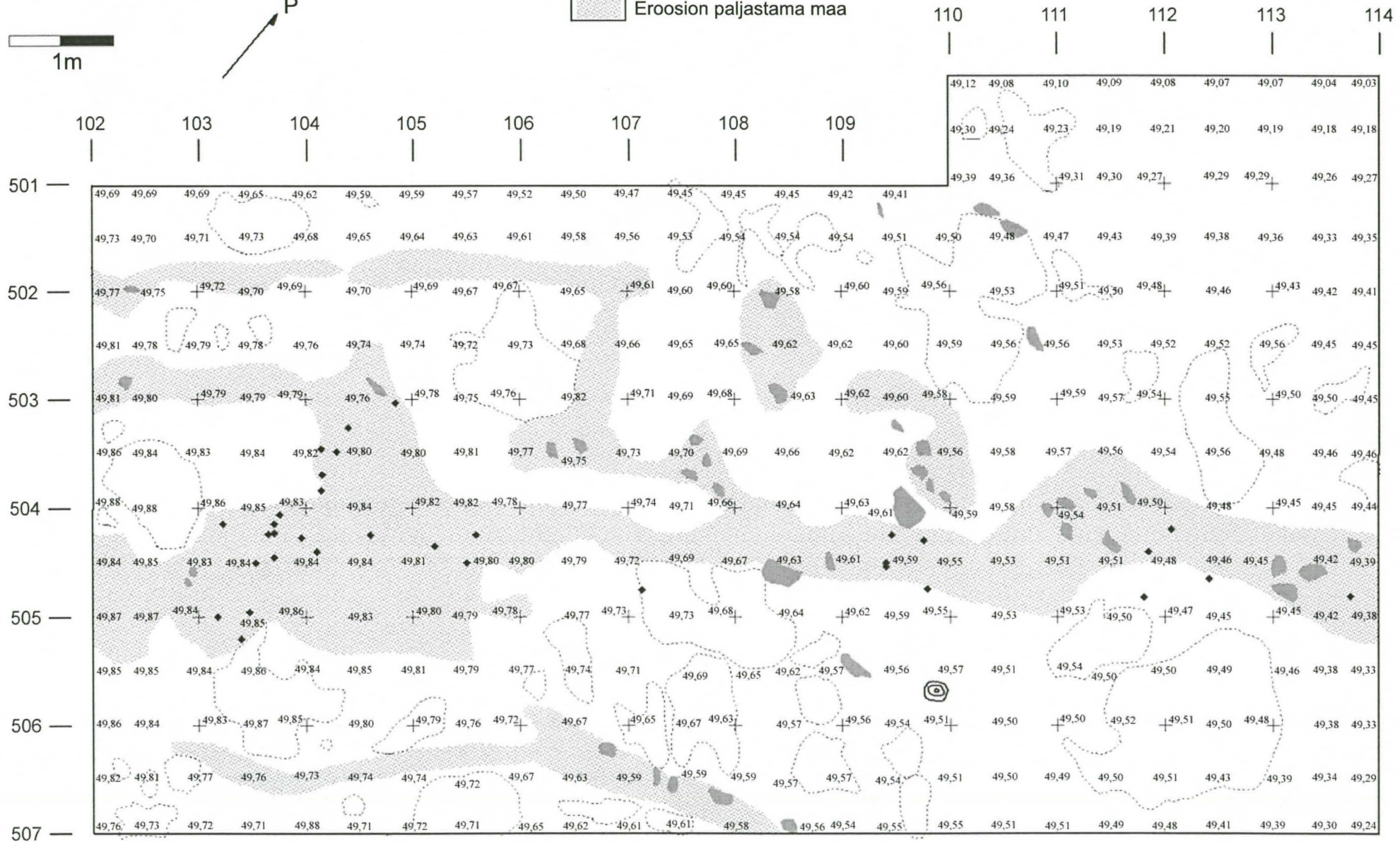
Mikael A. Manninen 2004

Taso 0 ja pintavaaituskartta 1:50

Piirt. T. Valtonen, H. Suisto & M.A. Manninen 10.6.2004

Kiintopiste 50,00

- Vaivaiskoivu
- Tunturikoivu
- Erosion paljastama maa
- Kivi
- Pintalöytö

UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2

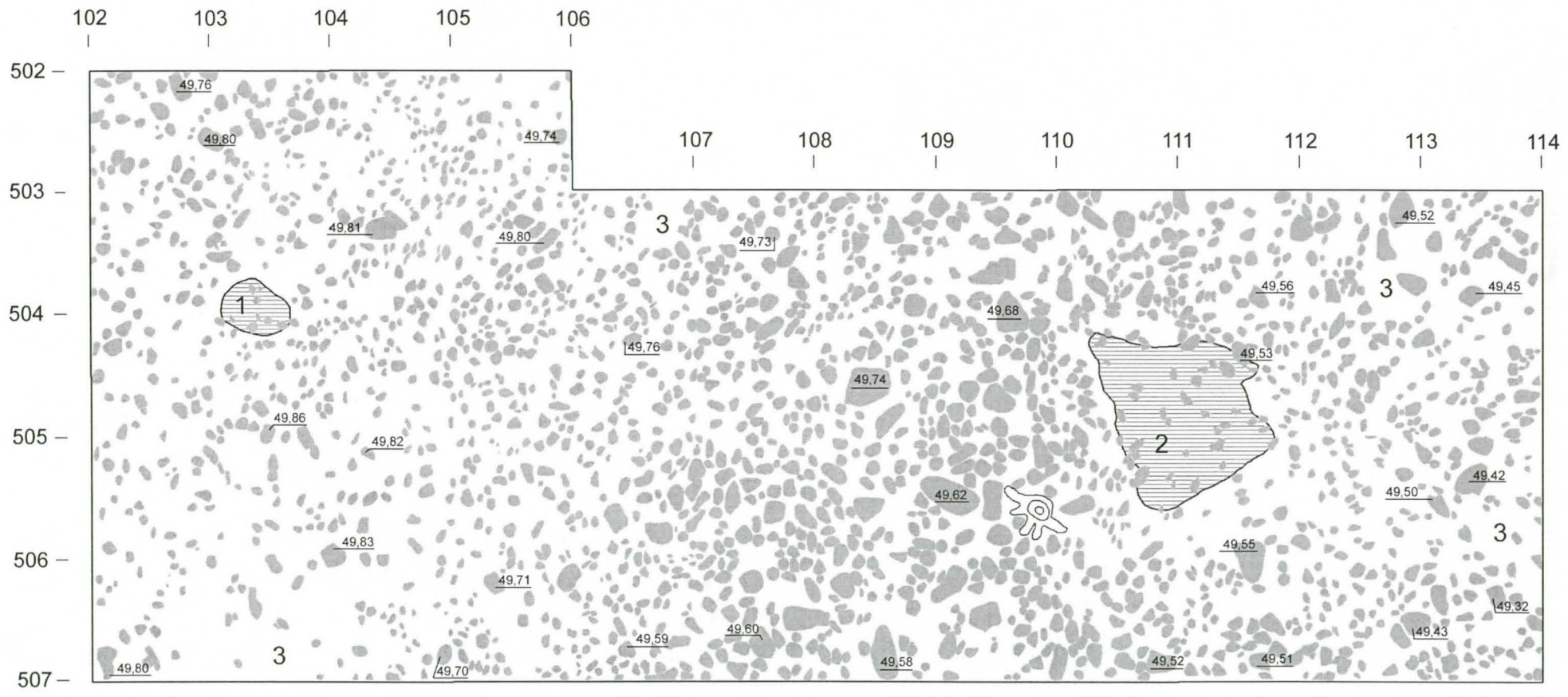
Mikael A. Manninen 2004

Taso 1, 1:50

Piirt. M.A. Manninen & T. Valtonen 15.6.2004
Kiintopiste 50,00

- 1 Punertava palanut maa
- 2 Palanut alue, ks. kartta 1:25
- 3 Puhdas pohjahiekka
- Kivi
- Koivu

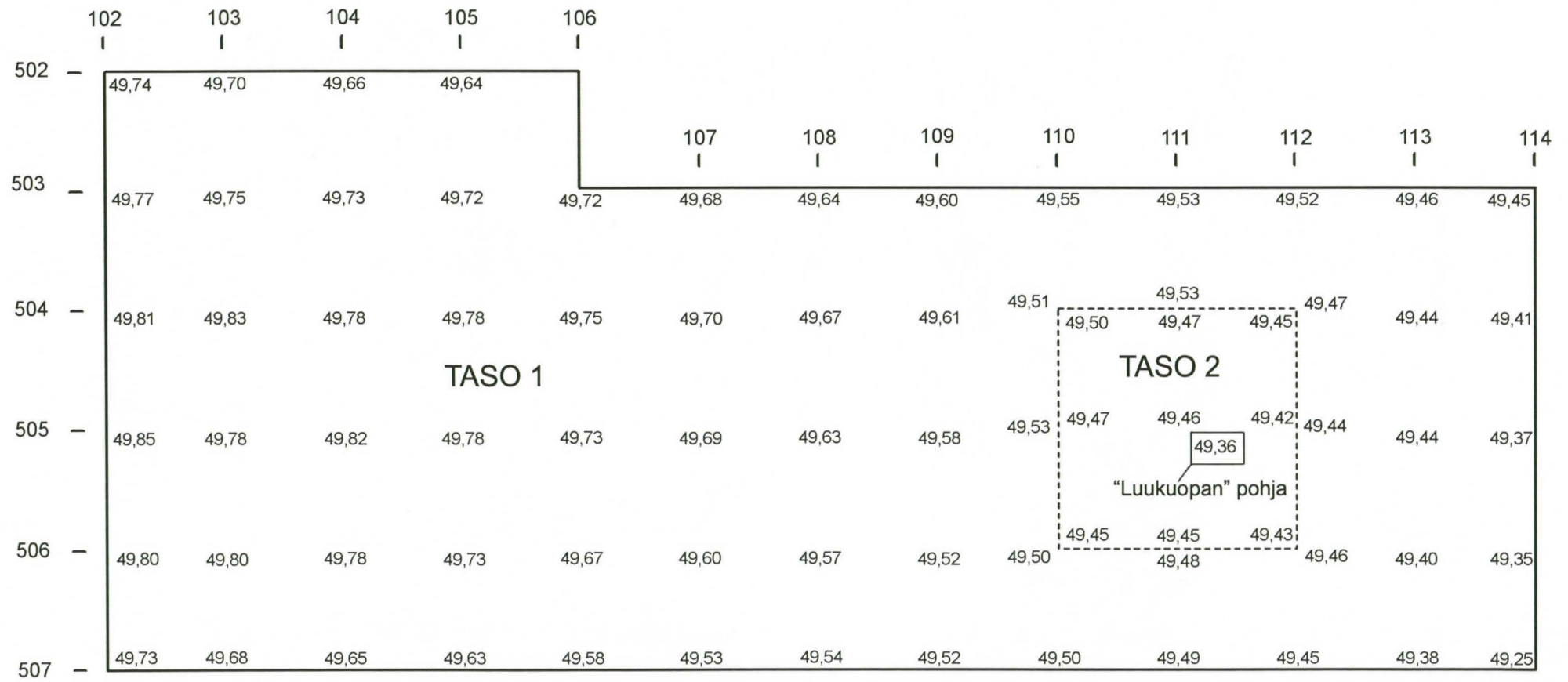
UTSJOKI MÁVDNAÁVŽI 2

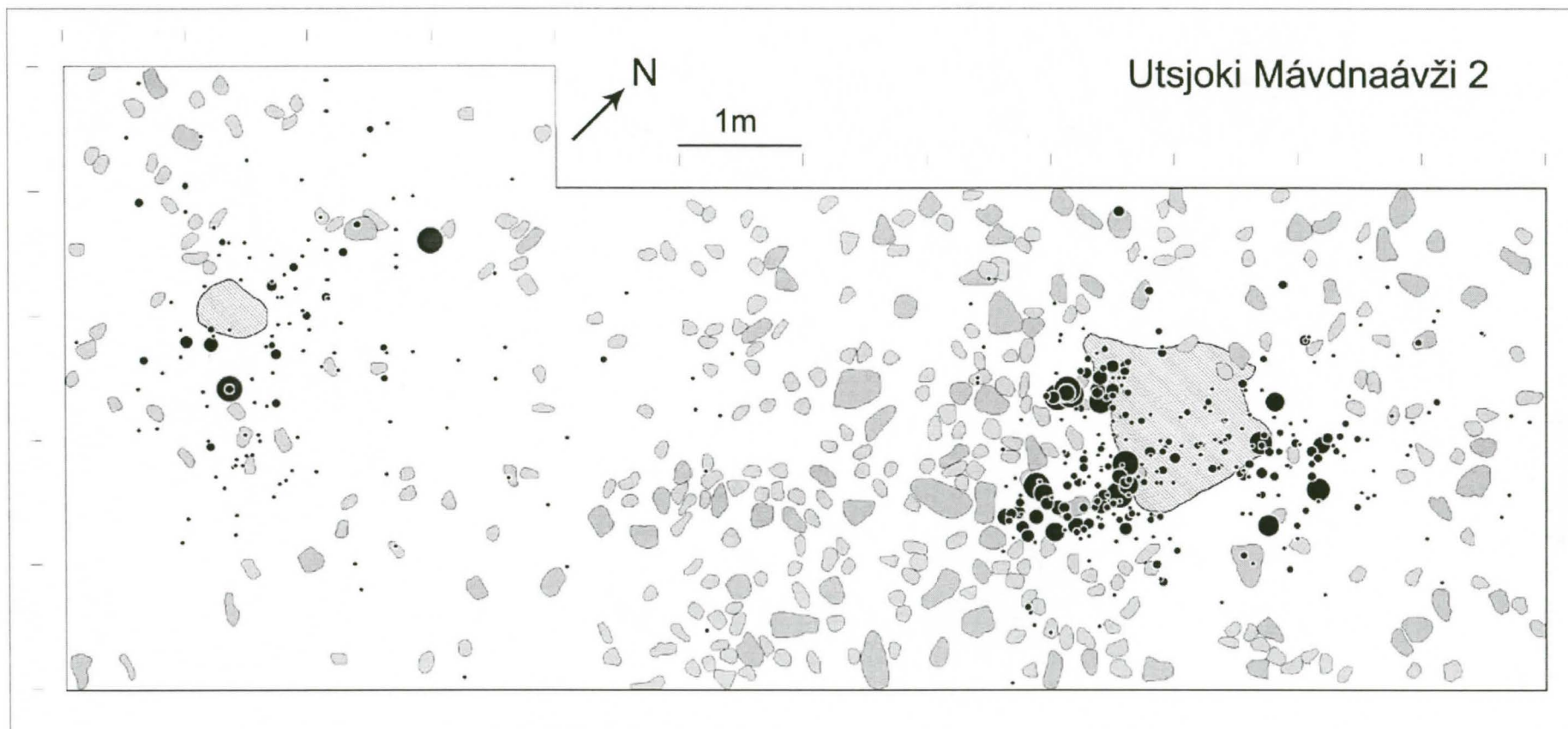
Mikael A. Manninen 2004

Pohjavaaituskartta, 1:50

Piirt. M.A.Manninen 18.6.2004

Kiintopiste 50,00

Löytöjen levintä (mustat pisteet) ja palaneen maan alueet (rasteroidut alueet). Kartasta on poistettu alle 100 cm² kivet. Oikeanpuoleisen keskittymän ympärille hahmottuu asumuksen pohjaa indikoiva kivikehä. Kuva: Mikael A. Manninen.

HELSINGIN YLIOPISTON
AJOITUSLABORATORIO
PL 64, (Pietari Kalminkatu 2)
00014 Helsingin yliopisto
Puh. 191 50740

Mikael A. Manninen
Vanajantie 12-14 B 7
00510 Helsinki

AJOITUSTULOKSIA

Lab. no.	Näyte	$\delta^{13}\text{C}$	Ikä (BP)
Hela-963	Madnaavzi 2 Palanut luu	-27,7	6455 \pm 50

Tulos on ilmoitettu vuosina vuodesta 1950 AD lukien ja perustuu ^{14}C :n puoliintumisaikaan 5568 vuotta. Epätarkkuuteen ($\pm 1 \sigma$) sisältyvät näytteen mittauksista ja tarpeellisista vertailu-mittauksista aiheutuvat tilastolliset virheet. $\delta^{13}\text{C}$ arvo on annettu promilleina suhteessa VPDB standardiin. Jos $\delta^{13}\text{C}$ arvo on ilmoitettu on annettu ikä korjattu isotooppifraktioitumiselle vastaamaan $\delta^{13}\text{C}$ arvoa -25 ‰.

Helsingissä 10.12.2004

Högne Jungner

Utsjoki Mávdnaávži 2 Mikael Manninen 2004 Luuanalyysi Eeva-Kristiina Lahti

Aineistossa oli yhteensä 1744 fragmenttia palanutta luuta. Pääosin materiaali koostui alle 1 cm kokoisista sirpaleista (1672 kpl) ja yli 1 cm kokoisia fragmentteja oli aineistossa vain 72 kappaletta. Luut olivat kauttaaltaan ja hyvin palaneita. Aineistosta tunnistettiin luita seuraavasti.

Laji	Luu	Fragmentit
<i>Rangifer tarandus</i> (tunturipeura)	Phalanges fr.	4
<i>Rangifer tarandus</i>	MC sin fr.	1
Mammalia	Cranium fr.	1
Mammalia	Ossa longa fr.	13
Mammalia	Phalanges fr.	1
	Indeterminata	1724

Kaikki lajilleen tunnistetut katkelmat olivat peräisin peuran (*Rangifer tarandus*) alaraajojen luista. Katkelmat määritettiin olevan peräisin vasemmanpuoleisen Metacarpuksen proksimaalipinnasta (Pidentyneen ranteenluun ruhoa lähempänä sijaitsevan pään nivelpinta) ja phalangen 3 (III/IV) proksimaalipinnasta (kavioluun ruhonpuoleinen pinta).

Aineistosta tunnistettiin myös muutamia kallon, pitkien putkiluiden ja varvasluiden (*cranium*, *ossa longa* ja *phalanges*) katkelmia, jotka olivat peräisin ison nisäkkään luustosta. Katkelmia ei voitu tarkemmin määrittää lajilleen sillä niistä puuttuivat tarkempaan tunnistukseen vaadittavat morfologiset yksityiskohdat.

Aineiston perusteella voidaan todeta, että paikalle on kuljetettu jonkin ison nisäkkään kaikkia osia. Koska ainoa lajilleen tunnistettu eläin on peura voidaan olettaa että muutkin, isolle nisäkkäälle kuuluvat katkelmat ovat peräisin peurasta. Toisaalta myös hirvi (*Alces alces*) voi tulla kyseeseen.

Helsingissä 23.11.2004

Eeva-K. Lahti

Eeva-Kristiina Lahti
FM osteoarkeologi

Utsjoki Mavdnaavzsi 2 2004

M14	111	505	luu/maa		Indet.	679		1
M14	111	505	luu/maa	Mammalia	Ossa longa fr.	3		2
M14	111	505	luu/maa		Indet.	1		1
M14	111	505	luu/maa	Rangifer tarandus	MC sin prox.fr.	1		2
M9	111,125	504,875	2		Indet.	315		1
M9	111,125	504,875	2	Mammalia	Ossa longa fr.	7		2
M9	111,125	504,875	2		Indet.	10		2
M9	111,125	504,875	2		Indet.	2		2

Utsjoki Mavdnaavzsi 2 2004

kk	z	y	z	Laji	Luu	Fragmenttia	Paino	koko
M1	111,23	505	1	Mammalia	Phal.fr.	1		2
M1	111,23	505	1		Indet.	1		2
M1	111,23	505	1		Indet.	47		1
M1	111,12	505	1		Indet.	1		2
M5	110,75-100	504,50-70	2		Indet.	22		1
M5	110,75-100	504,50-70	2		Indet.	2		2
M4	110,6	504,76	2		Indet.	6		1
M3	111,4	505,05	1		Indet.	1		2
M6	110,87	504,84	2		Indet.	18		1
M6	110,87	504,84	2	Rangifer tarandus	Phal. 3 III/IVprox. epif.fr.	1		1
M6	110,87	504,84	2		Indet.	1		2
M6	110,87	504,84	2		Indet.	4		2
M7	110,9	504,9	2		Indet.	5		1
M7	110,9	504,9	2		Indet.	1		2
M8	111,00-05	504,95-00	2		Indet.	133		1
M8	111,00-05	504,95-00	2		Indet.	4		2
M10	111,25	505,15	2		Indet.	15		1
M10	111,25	505,15	2		Indet.	3		2
M11	111,35	504,8	2		Indet.	4		1
M11	111,35	504,8	2		Indet.	1		2
M13	110,9	505,13	3		Indet.	27		1
M12	111,41	504,84	2		Indet.	13		1
M12	111,41	504,84	2		Indet.	1		2
M12	111,41	504,84	2	Mammalia	Cranium fr.	1		1
M12	111,41	504,84	2	Mammalia	Ossa longa fr.	1		1
M17	111,25	504,675 ?			Indet.	26		1
M17	111,25	504,675 ?			Indet.	4		2
M17	111,25	504,675 ?			Indet.	1		2
M18	111,33	505,05	3		Indet.	1		2
M15	111,05	504,9	3		Indet.	264		1
M15	111,05	504,9	3	Rangifer tarandus	Phal.3 III/IV prox. epif.fr.	3		2
M15	111,05	504,9	3		Indet.	2		2
M15	111,05	504,9	3		Indet.	1		1
M15	111,05	504,9	3	Mammalia	Ossa longa fr.	2		2
M16	111,05	504,95	3/feature		Indet.	92		1
M16	111,05	504,95	3/feature		Indet.	1		1
M14	111	505	luu/maa		Indet.	15		2